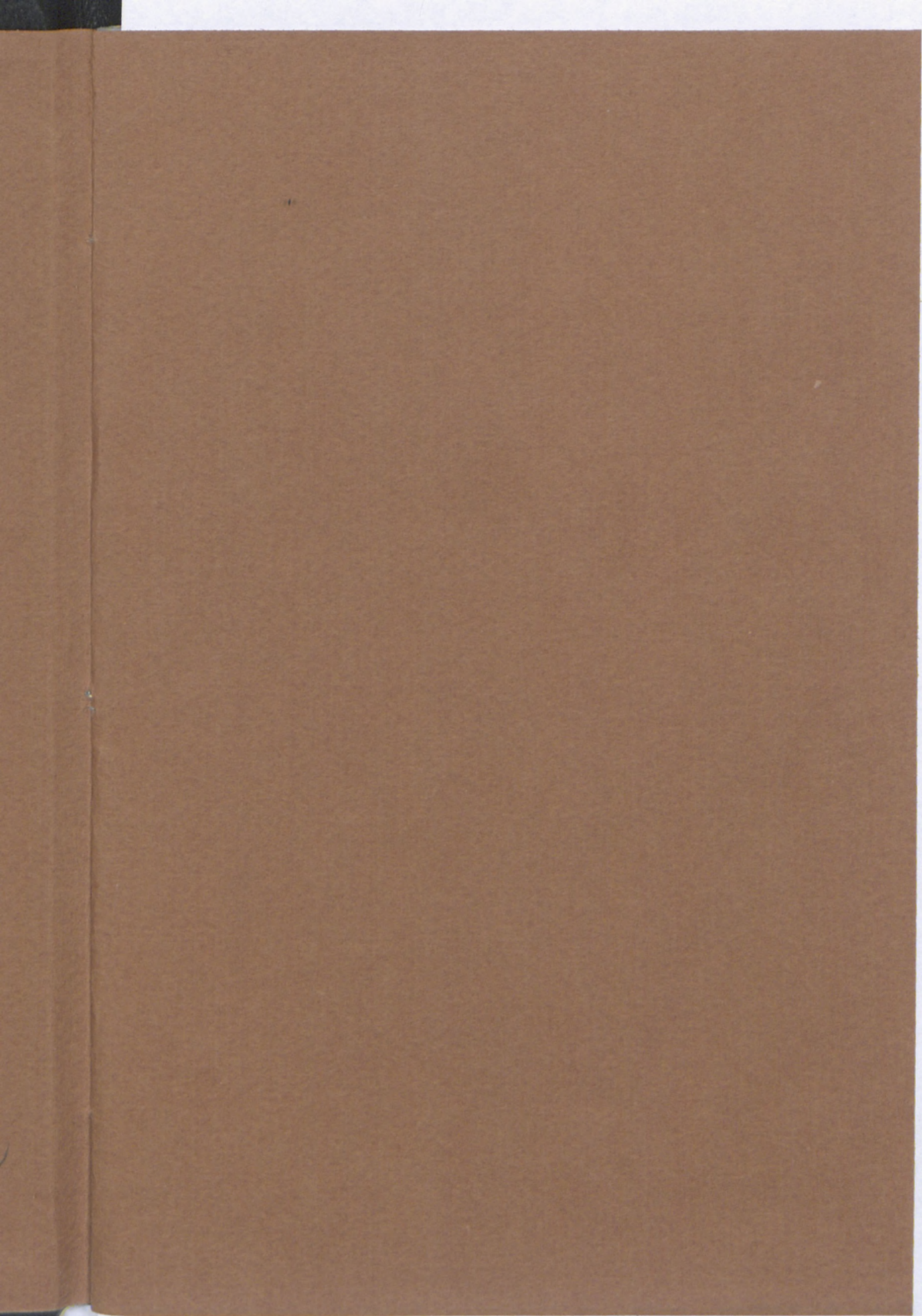

MARKÓ LÁSZLÓ
A MILLENNIUM EMLÉKÉRE
EPÍTSÜK FEL AZ ÚJ KÓRHÁZAT

M 2

20100313890 X

A MILLENNIUM EMLÉKÉRE

ÉPITSÜK FEL

AZ ÚJ KÓRHÁZAT.

INDITVÁNYOZZA

DR. MARKÓ LÁSZLÓ

megye-bizottsági tag.

MISKOLCZ

FORSTER REZSŐ KÖNYVNYOMDÁJA

1895.

H. 6c

439460

Ingyen!

A MILLENNIUM EMLÉKÉRE
ÉPITSÜK FEL
AZ ÚJ KÓRHÁZAT.

INDITVÁNYOZZA

DR. MARKÓ LÁSZLÓ

megye-bizottsági tag.

MISKOLCZ
FORSTER REZSŐ KÖNYVNYOMDÁJA
1895.

Hi 425
M 68

Magyarország

69.008 : 425.511 (439.134 Miskolc) (049.1)

425.511 (439.134 Miskolc) : 69.003 (049.1)

439460

1938 -03- 3

Miből épülhet fel az új kórház ?

049.1

Az óhajtások, kívánságok, megfontolások, tervelések, határozatok, felterjesztések, elbírálások és jóváhagyások hivatalos lombikjaiban jól kiforrt és immár eléggé tisztára leszűrt dolog az új közkórház építésének ügye.

Misem állja többé útját a megvalósításnak, csak egy kérdés: a minden emberi működés legfőbb mozgató erejének, a pénznek kérdése.

Honnét vegyük hozzá a pénzt ?

A mintegy 200 ezer forintot igénylő építkezés költségeinek fedezésére több ilyenemű erőforrás kínálkozik.

Ezek: az államsegély, póttadó, sorsolási kölcsön, ágy-alapítványok, adományok, hagyományok és az ápolási díjak jelentékenyebb emelése . . .

Ám mindeme pénzforrásokat átgondolva és mérlegelve azoknak vagy nem várható, vagy visszatetszést keltő, vagy elégtelen, vagy hosszadalmas és bizonytalan értékű, vagy éppen a szegényebb néposztályra nézve nyomasztó voltát: be kell ösmernünk, hogy az ezen irányokban keresett eszközökkel mi a kórházat sohasem fogjuk felépíteni.

Egy dologgal pedig tisztában kell lennünk, azzal t. i. hogy mindeme viszonyok előreláthatólag évtizedeken keresztül is ugyanazok maradnak.

Az új kórház felépítése pedig immár halasztást nem tűr.

Megengedem, hogy a kórházi választmány többségét tisztán-pusztán a »humanizmus« vezérelte abbeli elhatározásában, hogy a jelenlegi nyomorúságos állapotokon mintegy 5 ezer frtnak beépítésével úgy a hogy segítsen; de én tartok tőle, hogy ez esetben az a »humanizmus« aligha akar és fog más szerepet játszani, mint a mit hajdanában Trója ostrománál az a bizonyos fa ló művelt.

A mostani kórházban csak félig-meddig is türehető állapotokat teremteni egyértelmű az új közkórház építési kérdésének a napirendről való levételével, majd lassacskán pedig — miután már ennyit meg ennyit beépítettünk — a kórháznak végleges otthagyasával.

Már pedig ez városunk jövőjére, egészséges fejlődésére nézve végzetes hiba, mondhatnám merénylet lenne.

És ha nem ez a célzat, valjon okos dolog-e egy rövid időn, mondjuk egy éven át szolgáló némi előnyökért a kórháznak különben is csekély tőkéből 5 ezer frtot kidobni?!

Mert az új közkórház egy év alatt felépülhet, csak a vármegye vezérlő férfiainak egy kis jóakarata kell hozzá.

Úgy hiszem, hogy fölösleges is mondanom azt, miszerint a kórházat a vármegyének kell felépíttetnie. Kötelezővé teszi ezt reá nézve nemcsak e kórháznak kormányrendeletileg megállapított »vármegyei« jellege, hanem még inkább azon morális következtetés is, mely a jogok élvezetéről a kötelességek teljesítésére vezet.

Míndemellett Miskolcz városa már eddig sem húzódott vissza attól, hogy e reá nézve is fontos ügy létesülhetéseért áldozatot hozzon, felajánlván azonkívül,

hogy a ragály-kórházat felépítette, a mintegy 15 ezer frtot érő építkezési területen felül még 10 ezer frtot.

Mint tudom, a kórháznak ily célra 30 ezer frt tőkéje van, s így még 160 ezer frtnak előteremtéséről van szó.

Ezt pedig egyedül kölcsön útján vélem eszközölhetőnek. Kölcsön által, mely 50 év alatt $5\frac{1}{4}\%$ -os kamat fizetésével törlesztve lesz.

Az évenkénti törlesztési hányad tehát 8400 frt.

Ezen összeget, miután a föntebb említett pénzforrásokat részint megbizhatlanoknak részint visszatetszőknek kell tartanunk, sehonnan máshonnan nem fedezhetjük, mint egyedül a Gróf Reviczky-féle segélypénztár évi jövedelméből.

Ezen közel 180 ezer frt tőkével rendelkező pénztár évenként mintegy 8—9 ezer frt tiszta jövedelemmel bír.

Semmi másra mint csak egy kis jóakaratra van szükség e megye sorsát intéző férfiak részéről, hogy ez évi jövedelemből 50 esztendőn át évenkénti 7 ezer frt a kölcsön törlesztésére leköttesék és kórházunk a jövő esztendőben készen áll.

És itt lehetetlen, hogy e vármegye minden egyes lakosa hálás szívvvel meg ne emlékezzék nemcsak azon fenkölt gondolkozásu férfiúról, ki e segélypénztárt alapjában létesítette, hanem e megyének jelenlegi, közbecsülésben álló alispánjáról Lévay Józsefről is, a ki évtizedeken át egy jó családapához méltó féltékeny gondoskodással fejlesztette azt mai virágzó állapotára, midőn annak áldásait immár nemcsak azok élvezhetnék, kiknek a nevök a telek-könyvbe is be van jegyezve.

»Segély-pénztár,« ez a neve s ez a rendeltetése is ezen alapítványnak. S van-e inkább segélyre szorult

mint az, kinek a szegénység mellett még a betegséggel is küzdenie kell.

Államunk alapításának ezred-éves forduló pontja előtt állunk.

Az országban a törvényhatóságok egymással nemes versenyre kelnek, hogy e nagy jelentőségű időszaknak megünneplésére és emlékére maradandó becsü műveket alkossanak. Csak mi vagyunk tétlenek, akár csak egy érzelmes, pihenő oroszlán.

Ne engedjük, hogy a következő ezred-év küszöbén úgy álljon őrt vármegyénk, mint egy orosz képirónak festményén a hótól elfödött otffeledett katona, mely alá az van írva, hogy: »A Sibka-szorosban minden csendes.«

Egy évezred alatt nemzetünket az tartotta meg e hazában s az fejlesztette ez országot állammá, hogy a nyugoti keresztény egyház műveltség-terjesztő útjára lépett át.

A második ezer évet csak úgy biztosíthatjuk nemzetünknek s államunknak, ha a nyugat-európai civilisatio eszméjének teljesen meghódolunk.

S ez a civilisatio arra int bennünket, hogy fejlesz-
szük közegészségügyi intézményeinket.

A millenniumot mi mással sem ünnepelhetné meg méltóbban, áldásosabban és maradandóbban Borsod-vármegye közönsége, mint ha az új közkórházat a jövő 1896-ik évre felépíttetné!

Szabad-e és lehet-e?

A 30-as éveknek elején történt, hogy vármegyénknek akkori főispánja, gróf Reviczky Ádám, valószínűleg Akadémiánk örökké áldott emlékü alapítójának tettén felbuzdulva, egy évi főispáni fizetését ajánlotta volt föl azon célra, hogy azon vetőmagvak vásároltatván, ezek az időnként megszorult gazdáknak kölcsönképen kiosztassanak.

Hogy ezen nemes cselekedetéről állított volt-e ki alapító levelet, nem tudom, de alig is hiszem, miután az ő általa fölvetett eszmének megvalósításához akkori uraink közül még számosan csatlakoztak hozzá kisebb-nagyobb adományaikkal.

Oly időben történt ez, midőn a takarékpénztáraknak hazánkban még csak hire sem volt.

A 67-es uj korszak ezen segély-magtárt — igen helyesen — segély-pénztárrá változtatta át, s egyszersmind a megyei közgyűlés megállapította e segély-pénztárnak alapszabályait is.

Igy állván a dolog, vita tárgyát sem képezheti az, miszerint ugyanazon fórum t. i. a megyei közgyűlés, mely az alapszabályokat hozta, azokat meg is változtathatja, természetesen mindenkor szem előtt tartván és megőrizvén az alapítónak a tőke mikénti felhasználására vonatkozó szándékát és akaratát.

És hogy ezen szándék és akarat, ha ma élőszóval

megnyilatkozhatnék, bizonynyal nem tiltaná el azt, hogy a jövedelmek fölöslegéből a megszorultaknál nyomoraltabbak, az élet-nemüek helyett magáért az életért esengők is segélyben részesüljenek: erre biztos következtetést enged vonni azon igazi nemes szivre és magasztos főre valló gondolkozás, mely korát jóval megelőzőleg tudott érezni és cselekedni.

Mert csak a jövedelmek fölöslegére van szükség, hogy az új kórház a millenniumra fölépüljön.

A jövedelmek fölöslegének mondható immár azon 7 ezer frt, mely ezen 180 ezer frt el nem veszhető tőkének rendes kamatoztatása mellett évenként ezen czélra lenne fordítható.

Jövedelmi fölöslegnek mondható ezen összeg pedig azért, mert az alapítás óta olyannyira megváltoztak meggyénkben a viszonyok, hogy az osztrák-magyar bank fiókján és az egyházkerületi pénztárakon kívül városunkban 5 nagy pénz-intézet verseng egymással a hitelképes pénzre-szorultak megnyeréseért, a vidéken pedig már eddig is 4 takarékpénztár ad kölcsönöket, úgy hogy többé nincs meg az a régmúltban nagyon is érezhetett szükség, hogy a vármegye is ezen alapítvány egész jövedelmének végnélküli tőkésítésével szinte pénzintézetté legyen. S ez nem is lehet főczélja egy helyes közigazgatási rendszernek, hanem igenis az, hogy a megye minden lakosának lehető boldogulását tőle telhetőleg elősegítse.

Valóban megyénk területén a hitelképes pénz-keresőknek oly nagy összegű tőkék állanak rendelkezésükre, hogy az a körülmény, ha valjon e segélypénztár évi jövedelmének legnagyobb része is hozzá csatoltatik-e a tőkéhez vagy nem, oly kevésbé lenne érezhető, mint a hogyan a Földközi tengeren észre nem vehető az, ha a

Nilus folyamnak partjait tulhágó vize messze terjedő vidékeket termékenyítőleg áraszt el.

Ily éltető és áldást hozó művelet lehetne az, ha e segélypénztár, tulajdonképeni rendeltetésének medrét el nem hagyva, duzzadó erőinek fölöslegét azok részére juttatná, kik a szegénység és betegség sivár földjén gyötörődnek.

Igaz, hogy árviz, tüzvész, éhínség és más efféle csapás is szükségessé teheti a segélyezést.

De hát valjon helyes eljárás-e a jövőnek bizonytalan eshetőségeit többre nézni mint a jelennek kétségtelen szükségességét?!...

És hát valjon azon 60 év alatt, mióta e segély-pénztár fennáll, volt-e rá eset, hogy az említett csapásoktól sujtottak abból ajándék-képen lettek volna segélyezve?!

És ha igenis, valjon a mostani kor az ő óvintézkedéseivel, tűz-elleni biztosításaival és közlekedési eszközeivel nem-e kisebb mérvre szorította le mindama veszedelmek eshetőségét?!...

És valjon mi történik ily esetek alkalmával azon megyékben, a hol ily segély-pénztárak nincsenek?!...

Szükség esetén azonban még ily segélyezések is teljesíthetők lennének. — —

No de hát abban az egyben megegyeznek az ügy iránt érdeklődők nézetei, hogy kórházunk csakis kölcsön által épülhet fel.

De hát ki vegye fel azt a kölcsönt, a vármegye-e vagy a város?! Ez ám a bökkenő.

Én azon nézetben vagyok, hogy ezt a vármegyének kell tennie.

Mert e kórház orvosi- és hivatalnoki személyzete kinevezésének jogát korlátlanul élvezni, a kórházi bizott-

ság tagjait választani, ugyszintén a főfelügyelet, főbb intézkedhetések és esetleges fegyelmi eljárások jogait is gyakorolni, s ezek után mikor a kötelesség teljesítéséről van szó, akkor oda mondani Miskolcz városának azt, hogy: »szólj már te is...!« no hát ilyesmit az én egyszerű polgári észjárásom egyenesen képtelenségnek tart, s megvagyok győződve arról, hogy vármegyénk vezérférfiainak korrekt gondolkozás-módja az ilyes föltevést már alapszabályban is visszautasítaná.

Hiszen a kegy-úri templom is egy város diszére és lelki üdvének előmozdítására szolgálhat, és mégis valjon az a város köteles-e azt fölépíttetni és gondozni?! Bizonyynal nem.

Más és nagyon is megfontolandó kérdés lehet azonban az, hogy valjon nem lehetne-e ezen fölveendő kölcsönnek törlesztési kamatait az ápolási díjnak felemelése által összehozni?

Jelenleg 69 kr a napi ápolási díj. Számításom szerint ezt 16 krral kellene emelni, vagyis a napi ápolási díjat 85 krra állapítani, hogy a szükségelt törlesztési hányad kikerüljön.

A pénz beszerzésnek ezt a módját azonban mindaddig míg erre más mód is kínálkozik, nem tarthatom helyesen megválasztottnak. Nem pedig azért: mert ez által csakis a szegény, de még aránylag fizetés-képes néposztály lenne tulságosan megterhelve, — továbbá mert ily módon csak szaporíttatnék a minden árverések legszomorubb eseteinek azon száma, midőn a beteg-ápolási díjak miatt a száanalomra méltó sors-üldözötteknek utolsó ingó-ingatlan holmicskájuk kerül kótya-vetyére, — és nem, azért, mert a jelenlegi eléggé magas ápolási-díjak mellet is megtörtént az, hogy a mi saját vármegyénknek

beteg-ápolási tartozása kórházunknál a múlt évben már 8 ezer frtra halmozódott össze. . .

Mindeneket összefoglalva, miután szabad is és lehet is csak akarni kell, hogy a Reviczky-féle segélypénztár nélkülözhető évi jövedelmét az új közkórház felépítésének másként meg nem valósítható céljára fordítsuk : tegyük ezt a millennium megünneplésére és emlékére, valamint e segély-pénztár alapítójának örök dicsőségére !

Csakugyan szükséges-e ?

Több év előtt egy közigazgatási-bizottsági ülésen a megye alispánjának egy jelentése lett felolvasva, mely a kórházban — előzetes bejelentés nélkül — a megyei főjegyzővel együttesen tett látogatásuk alkalmával szerzett tapasztalatukról adott számot.

És e jelentés az ő jogos és igazságos ítéletével méltán elítélte az ott tapasztalt sajnós viszonyokat.

Az én szegény öreg barátomnak, Popper Józsefnek — mert lehet-e az új kórház felépítésének érdekében irni annélkül, hogy e név meg ne legyen említve — tehát mondom, az én öreg jó Popper barátomnak az ítélet olvasásakor a megszégyenülés pirja öntötte el arczát, szemeiben pedig az elkeseredés könye folyt össze.

Mert bizony mondom, ez az ítélet egészen úgy hangzott, mint mikor egy haláleset alkalmával nem azt kérdik, hogy mi volt a betegség, hanem azt, hogy ki volt az orvos ?

És a város kellő közepén ott éktelenkedő eme kóros épületben ezen szégyenletes állapotok azóta az évekkel együtt csak öregbedtek. A nagyjából istállókból előléptetett kórszobák eredeti rendeltetésüknek is alig felelhetnének meg, a zsufoltság pedig sokszor egy rém-regény írójának tollát is megcsufolná.

Pedig nekünk magyaroknak nemcsak az ember-

szeretet, hanem a haza-szeretet is azt parancsolja, hogy ez ne így legyen.

Igen, a haza-szeretet. Szeretete, imádása ennek a darab földnek, mely mint egy kis sziget, körös-körül el-lenséges indulatu népek tenger-árjával van körülövezve.

Nekünk sokkal inkább, mint bármely más nemzet-nek, szükségünk van arra, hogy az u. n. ember-anyag dolgában is okszerű gazdálkodást folytassunk.

Egyetlen egy ember életének megmentését sem szabad kicsinylenünk, mert hisz annak elvesztésével is már gyöngébbekké lettünk.

És ugyan ki tudná azt közlünk megmondani, hogy egy-egy észre sem vett embernek fia vagy unokája nem lesz-e e hazának büszkesége, talán megmentője?!

Az emberiség történelme igen sok ily példát mutat fel. Hisz a Megváltó is csak jászolban született! . . .

És ha soha máskor ily dolgok felett nem elmélked-tünk, most itt az ideje, hogy ezt tegyük, midőn a hon-alapítás óta elmúlt ezer esztendőnek utolsó estéjén vagyunk.

Ezer esztendő! Elképzelni is sok.

Utánunk még 30 nemzedéknek kell sirba szállania, hogy a világtörténelemben párját ritkító ezen esemény ismétlődjék.

És ugyan a rá következő 31-ik nemzedék is magyar lesz-e még?

Ki tudná azt megmondani?! . . .

De talán rajtunk is áll, hogy ezt biztosítsuk?

Igen. Mert a mely nemzet lelkesülni képes mult-jáért, az élet-képességgel bir a jövőre is!

És ugyan e hazának eddigi egész élet-történetében

van-e csak egy oly más esemény is, melynek emléke nagyobb lelkesedést ébreszthetne szivünkben, mint épen annak alapítása, csaknem azt mondhatnám: születése?! Bizonynyal nincs!

És ez a lelkesülés nem elégedhetik meg egy darab papirral, melyre néhány érzelmes, hazafias irályu mondat van írva, — ennek a lelkesedésnek másban is, és nemcsak néhány honfiui érzelmektől áradozó szónoklatban és pohárköszöntőben kell megnyilatkoznia: ennek a lelkesülésnek, ha igazi, ugy tennie kell, tennie a nemzet jövőjének biztosítása érdekében!

A hon-szerző ősök hála-adó ünnepélyükön, a mi előttük a legbecsesebb volt: egy fehér mént áldoztak Hadúrnak.

Kövessük e példát, hozzunk áldozatot mi is annak a magasztos eszmének, mely — ismételten mondom — egyedül tarthatja meg e hazát és benne e nemzetet: a civilisatio eszméjének!

Mert ha mi, ez ország egyik légmagyarabb vármegyéje, vonakodnánk ezt tenni, s megengednők azt, hogy a jövő 1896-ik év is a többi közönséges esztendő módjára nyomtalanul muljék el a semmiségbe: ugyan nyugodt lélekkel érdemesnek tarthatnók-e magunkat arra, és ugyan önbizalommal követelhetnők-e e hazában lakó nemzetiségektől azt, hogy önként elősmerjék és tiszteljék nemzetünk állam-alkotó jogosultságát?!

Lehetetlen, hogy Borsod-vármegye hátramaradjon és hűtlen legyen multjához!

Ünnepeljük meg a honalapítás ezredik évfordulóját!

Ünnepeljük meg egy alkotással, mely hosszú időn, talán évszázadokon keresztül is bizonyosságot tegyen arról,

hogy mi megértettük a kornak intő szavát, és az ember-
szeretetre szorultaknak megmentésével is áldozni kíván-
tunk a nemzet jövőjét biztosítani óhajtó haza-szeretetnek!

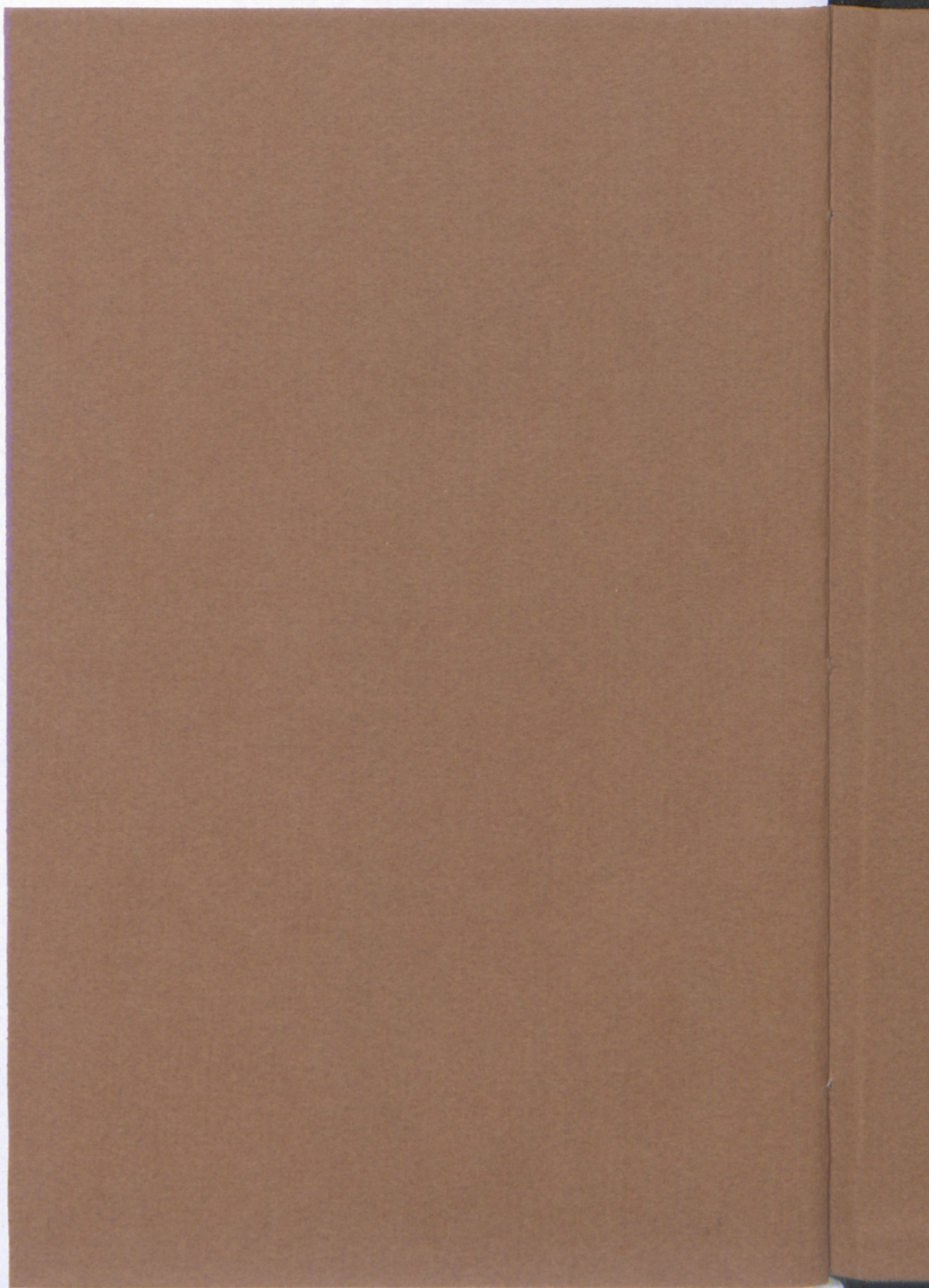
A millennium emlékére építsük fel az új kórházat!

439460

USA
19500
19500

